

**Direktoratet for naturforvaltning
7485 Trondheim**

Oslo, 3.mai 2005

VEDR. SENTRAL HØRING AV FØRSTE DEL AV VERNEPLAN FOR SKOG PÅ STATSKOG SFs GRUNN

Norges Naturvernforbund viser til mottatte høringsdokumenter. NNV er tilfreds med at miljøvernmyndighetene med dette fremmer forslag om vern av viktige skogområder på statsgrunn i Norge. Vern av disse områdene er et lite, men viktig skritt i oppfølging av skogvernet i Norge.

Generelt

NNV vil peke på at det er svært viktig at samtlige områder som er på høring vernes. For å øke det samlede vernet av skog i Norge med 1%, må man øke vernet med omlag 700 km² produktiv skog. Om man er "heldig" vil man gjennom Statskogvernet totalt sett max kunne øke vernet fra dagens 1% til 2 %.

Erstatning

Det bør ikke gis erstatning for vern av områdene. Det bør være unødvendig at staten betaler staten for vern av skog når det er eierne av Statskog som har bestemt at områdene skal vernes. De svært små økonomiske rammene for vern av skog må ikke bli belastet gjennom Statskogvernet.

Sentrale politiske føringer

Vi vil peke på de sterke føringene som er lagt i samband med dette arbeidet, føringer som forplikter:

I forbindelse med arbeidet med økt skogvern gjennom bl.a. Stortingets behandling av St.meld. nr. 25 (2003-2004) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand", ble det gjort følgende vedtak i energi-og miljøkomiteen: "Flertallet mener derfor at offentlig eide skoger må brukes aktivt for å øke vernearealet."

I pressemelding 02.07.04 "**Kraftig økning i skogvernet fra regjeringen**", sies det:

Miljøvernminister Knut Arild Hareide og landbruksministeren Lars Sponheim går inn for en kraftig opptrapping av skogvernet. (...) Det er viktig at staten som stor grunneier tar ansvar. Derfor vil vi nå satse på omfattende verneprosesser for Statskogs arealer. (...) Vern av skog på statsgrunn vil være et viktig bidrag til sikring av det biologiske mangfoldet i norske skoger.

Det er derfor viktig at DN følger opp disse føringene og sørger for at samtlige av områdene som er på høring vernes.

Områder som ikke er sendt på høring

NNV ber om at områdene Gardfesthaugen, Snultra, Nevelsfjell og Birisjøen straks blir sendt på høring. Stortingets vedtak om å verne verneverdige områder på statsgrunn, er ikke begrenset av om områdene drives som bygdealmenninger eller ikke, men nettopp at de er på statsgrunn. Vi er derfor uenige i at Miljøverndepartementet har tatt ut disse fra denne høringen. De nevnte områdene har alle store naturverdier som kvalifiserer til vern. NNV ber derfor om at fylkesmannen sørger for at disse vernes i sin helhet. Frivillig vern som arbeidsmåte i disse områdene strider mot Stortingets vedtak, og for disse områdene er frivillig vern feil vernemåte, da områder uansett skal vernes da de er statseide og med dokumenterte store naturverdier, og dermed omfattes av Stortingets vedtak.

NNV mener at også DN må gjøre en gjennomgang på om enkelte 1* områder bør vernes i sammenheng med vern av private områder. NNV er kjent med at det finns store naturkvaliteter i visse privateide områder som grenser inn til 1*-områder på statsgrunn. Da vil vern av slike områder være aktuelt. Vi ber om svar på hvilket registrerings-og forvaltningsopplegg DN vurderer for dette.

Forskrift

NVO støtter punktet ”Beiting. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av reservatet.”, der dette er hensiktsmessig for verneverdiene.

Annet

Det er viktig at man reduserer bestandene av hjortevilt i regionene de forslåtte vernekandidatene ligger i, da disse utgjør en stor trussel mot viktige deler av det biologiske mangfoldet man ønsker å sikre gjennom vernet. Den til dels totale mangel på foryngelse av osp, selje rogn, og barlind over store deler av landet, er verdt å trekke fram som bevis på at myndighetene straks må handle.

Områdene som er på høring.

Vi vil i tillegg vise til våre uttalelser ved lokal høring.

NORDLAND

Holmvassdalen:

Holmvassdalen er et prioritert område i verneprosessen på Statsgrunn i henhold til anbefalingene fra den faglige evalueringen av NINA/Skogforsk. Holmvassdalen er ett av svært få områder som har høyproduktiv, lavereliggende kalkrik skog på Statskogs grunn. Området har intakte naturverdier over et stort areal, med mange naturtyper og stort biologisk mangfold. En rekke rødlistearter er påvist på begge sider av dalføret, hvorav enkelte som Norge har et internasjonalt ansvar for (trådragg). Holmvassdalen oppfyller med andre ord svært mange kvalitative krav i regjeringens miljøvernpolitikk og innfrir mange momenter som de sentrale konklusjonene i evalueringen av skogvernet omfatter.

I dag er barskogene i Svenningdalen som Holmvassdalen er en del av, økologiske 'katastrofeområder' på grunn av enorme, sammenhengende flatehogster. Statskog har utvilsomt drevet alt for hardt mange steder på Helgeland, ikke minst gjelder dette i Grane.

Holmvassdalens kjerneverdier er den gamle kompakte granskogen i den nordlige delen av verneforslaget, registrert og utredet flere ganger (bl.a. Svalastog 1996, Gaarder 1998, Siste Sjanse 2004). Her er tettheten av nøkkelbiotoper størst, her finnes de fleste rødlisteartene og her finnes en av fylkets aller største forekomster av den sårbare lavarten trådragg. Hønsheuk hekker regelmessig her. Alle faglige vurderinger av denne delen av området gir tre stjerner, dvs svært verneverdig. Et vern av Holmvassdalens utelukkende øvre og sørlige deler, for eksempel fra Langtjønna, Mattistjønna eller Holmvassforsen og sørover, vil på denne bakgrunn være totalt forkastelig faglig sett og i strid med Stortingets forutsetninger. Den nordlige og produktive delen av Holmvassdalen kan heller ikke byttes ut med andre områder i regionen, f.eks. med bekkekløfter og tilliggende arealer i Eiterådalen, som ikke kan oppvise i nærheten det samme artsmangfoldet (Siste Sjanse, pers. med.). Vi vil og peke på at skogen i Holmvassdalen er svært viktig for reindriften som er avhengig av gammel skog. Hengelav, mindre pakking av snø om vinteren kontra flatehogde områder, fravær av hogstavfall som vanskeliggjør tilgangen til bakkelevende lav, er viktige momenter i denne sammenheng.

Holmvassdalen framstår derfor som en siste gjenværende biologisk oase i et enormt stort, uthogget område, Svenningdalføret er den eneste korridoren sørover som sikrer artsspredning og naturskogsarter til indre Helgeland. Dette til forskjell fra mange regioner i Sør- og Midt-Norge hvor topografien er annerledes og spredningen kan gå i flere retninger. Dersom denne spredningskorridoren ytterligere forringes ved hogst i viktige høgproduktive områder som Holmvassdalen, kan dette få ytterligere dramatiske følger for gammelskogarter som fra før lever på et eksistensminimum. Arter som er avhengig av nyrekruttering fra Trøndelag for å opprettholde bestander i Nordland, kan med sannsynlighet forsvinne om dette området ødelegges. Holmvassdalen får av den grunn en svært viktig økologisk funksjon, som det nå gjelder å verne. Derfor kan ikke innsnevring av foreslåtte grenser aksepteres overhodet når det gjelder områder med produktiv skog.

Utvidelse av verneforslaget

Naturvernforbundet vil derimot foreslå en utvidelse i nordøst mellom jernbanelinja og Holmvassåsen, slik Siste Sjanse (2004) også har gjort i sine vurderinger, men som fylkesmannen har utelatt i sitt verneforslag. Vi vil komme med kritikk mot fylkesmannen i Nordland og DNs faglige utsjekking av verneforslaget, som ikke sendte hele det faglige anbefalte verneområdet på høring. I nordøst ble det tatt ut til dels store områder med verneverdig skog på tross av at registrantene foreslo vern av dette området.

Vi vil be om at dette området blir vernet.

Næringsinteresser

Naturvernforbundet har merket seg at bedrifter og entreprenører i regionen ikke anbefaler vern i sine innspill i forkant av høringen og gjennom høringen. Det er forunderlig at alle slike foretak er utvetydig samstemte i dette synet, og en får inntrykk av at deres samlede eksistens står og faller på tilgang til den nordlige skogrike delen av Holmvassdalen. I forhold til den mengde trevirke

som kan drives ut av dalføret blir dette perspektivet lite troverdig. Statskog har som del av Levende Skog-prosjektet definert øvre og søndre delen av Holmvassdalen som nullområde og har bestemt ikke å hogge eller å bygge veg i området sør for Holmvassforsen i et 100-års perspektiv. Når nøkkelbiotoper, kjerneområder og kantsoner i tillegg trekkes fra, blir det drivverdige kvantumet lite i forhold til bedriftenes langsiktige behov for virke. Det framstår derfor som en meget sterk overdrivelse at samtlige bedrifter i regionen som lever av skog skal være avhengig av så lite virke for å berge arbeidsplasser og sin egen framtid. Derfor kan ikke innspillene som her er nevnt ansees som annet enn taktiske, symbolske markeringer som ledd i det å vise sin misnøye med barskogvernet generelt.

Overforbruket av skogressursene har ført til at Statskog fremdeles ønsker å avvirke hogstmoden skog i Holmvassdalen (s. 21 i fylkesmannens utkast til verneplan), på tross av at området er svært verneverdig. Statskog opplyser videre at det i statsskogene i Grane i dag ikke finnes andre så store sammenhengende drivverdige gammelskogområder (smst, s. 22). Denne erkjennelsen burde imidlertid ikke anspore til mer hogst i Holmvassdalen, men derimot til å ta vare på området ut fra de høye naturverdiene en faktisk kjenner til. Når Statskog slår fast at Holmvassdalen er det aller siste store området taler det utvilsomt mot å hogge og ikke som en mulighet til ytterligere forringelse av det særegne og sårbare naturmiljøet i dalføret. Denne gjenstridige holdningen og viljen til fortsatt hogst strider utvetydig mot regjeringens mål for barskogvernet og Statskogs egen miljøpolitikk.

HEDMARK

Innledning: I diskusjonen rundt vern av skog, har miljøvernmyndighetene tidligere lagt hovedvekt på representativitet. I den senere tid har fokuset dreid i retning av bevaring av biologisk mangfold. NNV støtter denne utviklingen. For å sikre det biologiske mangfoldet, er det nødvendig å sette paraplyarters krav til overlevelse i fokus. Mange undersøkelser viser at flere arter forsvinner om egnet habitat går under 20-30%. Det er dermed ikke nok å sikre et representativt utvalg av skogtyper for å sikre mangfoldet. Dette er viktig når man skal verne skog i Hedmark. Det er essensielt at man i visse regioner kan opprettholde nok habitat slik at disse områdene kan fungere som sourceområder. Engerdal er det viktigste området for arter knyttet til gammel furuskog i Sør-Norge. Det er kun områder i Pasvik som har samme konsentrasjon av unike furuskoger. Det er derfor essensielt at alle områdene på høring vernes. Vi vil og peke på at det også er flere svært viktige områder som ennå ikke er kommet i verneprosess, men hvor store nasjonale verdier er dokumentert, bl.a. Gutulisjøen.

Områdene i Engerdal-traktene er i stor grad allerede avsatt som nøkkelbiotoper eller hensynsområder av Statskog, slik at den reelle nedgang i tilgang på tømmer ikke blir stor ved vern. I tillegg er store deler av disse områdene beliggende i vanskelig terreng. Det er nettopp blokkmarken som er årsaken til at man fortsatt finner større områder med naturskog her.

Vi vil og legge vekt på at det er overskuddsallmenninger, slik at de bruksberettigede slik vil få sikret virkesbehovet fra andre steder i allmenningen.

Områder

Kvernlia naturreservat bør bindes sammen med det foreslåtte Bjørkodden naturreservat.

Bjørnberga:

Området rundt Bjørnbergene utmerker seg med store, velarronderte, sammenhengende veiløse arealer. Her finnes noen lommer med urskog og store områder med urskogspreget og villmarkspreget. Det er viktig at hele området rundt Isterens nordlige halvdel, Bjørnfjorden, rammes inn av verneområdet. I forhold til det meste i Femundsmarka for øvrig, er områdene utenfor allfarvei og nesten uten stier. Området har altså store naturskoger, rovfugl-lokaliteter for rødlistearter og et unikt økologisk grunnlag for storlommens naturgitte livssyklus.

Det er viktig at motorbåtferdselen reguleres i hekkesesongen for våtmarksfugl.

Vi vil peke på en viktig justering: På ett punkt må den vestre reservatgrensen flyttes ca. 200m mot vest. Rett vest for Århovdtjønn ligger åsen Århovden. Denne åsens østside har et brattheng. I fjellveggen har to rødlistearter av rovfugl hekkeplass. I ura nedenfor hengt har det dessuten vært et bjørnehi. Vi anmoder om at det trigonometriske punktet på Århovden, 725m-punktet, fanger opp vestgrensen og at grenselinjen jevnes ut deretter i et par kilometers lengde.

Tillegg 1: På sikt bør en større del av våtmarksområdet i Sømådeltaet inn i reservatet. Man burde nærmere bestemt fange inn Lørjefloene, samt evjene ved Ormutua våtmarksområde, som ligger et par km lenger sør. Vi mener at det er usedvanlig at to fuglerike våtmarksområder som grenser direkte inn til et foreslått reservat utelates. Vi mener at man kan finne smidige grenseløsninger som innfrir både et kompromiss med lokale interesser og det som er den nasjonale hovedhensikten med selve verneinitiativet.

Tillegg 2: På sikt vil det være en fordel om Vesle-Buvika på østsiden av Bjørnberga kommer inn i reservatet. Etter at Vesle-Buvika hyttegrend ble etablert, har ferdselspresset skadet en ørnehekkning. Hyttebebyggelsen bør ikke fortettes.

Navn: Bjørnberga naturreservat.

Vi ønsker at det ikke skal fokuseres på Isteren-navnet. Dessuten: mindre enn halve sjøen ligger innenfor det foreslåtte reservatet.

Forskrifter for et Bjørnberga naturreservat: Vi støtter §§1 og 2.

Til §3.5 vil vi tilføye "samt kommersiell leirslagning" blant forbudene. §3 bør få et tilleggspunkt 8:" All båtferdsel inn i Svinsjøen fra isløsning til 1. juli er forbudt."

Begrunnelse: Meget rikt og meget sårbart våtmarksområde med fiskeørnrede i strandsonen, tranemyrer og storlomhekkning. Alt på et begrenset område.

§

4.3 ønsker vi erstattet av følgende ordlyd: "Bruk av motorbåt på Isteren, innenfor reservatgrensene, etter motorferdselslovens bestemmelser, kan fra isløsning til 1. juli tillates til eiere av tinglyst fiskerett, samt deres registrerte husstandsmedlemmer. Andre kan kun bruke motorbåt etter 1. juli. Båter over 18 fot eller med motor på over 25hk tillates ikke." Begrunnelse: Dette er en parallell til forbudet mot campingvogner i §3.3. Vi viser her til behovet for å regulere ferdselen pga. den sårbare fuglefaunaen.

§5.1 e) Pga de to rovfugl-lokalitetene i Århovdens østvegg bør den faste løypetraseen forbys. Evt. under tvil pålegges av Fylkesmannen å svinge litt lenger mot øst inn i den glisne myrfuruslogen rett øst for Århovdtjønn.

Volaberget/Kvemkjølen

Området har svært store naturverdier. Det må bli utført registrering i området med tanke på utvidelse av området slik registrantene anbefaler.

Forskriftene: Opparbeidelse og preparering av faste skiløyper må ikke tillates innen reservatet. Det bør ikke være mulighet for dispensasjon.

Kvisleflået/Hovdlia

Kvisleflået er et topp prioritert verneområde.

Det er uheldig at det er tatt ut ganske store områder i nord/vest (Bjørnåssætra). Dette er en del av det mest produktive og rike deler av området (Siste Sjanse pers. med.)

Forskriftene: Opparbeidelse og preparering av faste skiløyper må ikke tillates innen reservatet. Det bør ikke være mulighet for dispensasjon.

Granåsen, Furuberget.

De to områdene bør slås sammen.

OPPLAND**Brettingsmoen**

Vi ber om denne vernes som en del av denne verneplanen, og ikke som en del av Reinheimen nasjonalpark. Dette for å sikre et raskt utfall i saken.

Imsdalen

Området er kanskje det viktigste av samtlige områder som sendes på høring i Oppland, og dette må tillegges vekt når man velger arrondering. Vi vil be om at området vernes samlet som ett objekt for slik å få vernet hele gradienten fra bunn av dal og t.om. bjørkebeltet. De lavereliggende delene vil gjennom restaurering tilføre reservatet nye og viktige kvaliteter.

Saltstutlia

NVO ber om de sørøstre delene av området undergis et vern. Selv om ikke arronderingen er optimal, bør dette være underordnet fordelene et vern av disse gir. Store områder vil bedre enn små sikre arealkrevende arter deres livsbetingelser. Vi vil og peke på at med vern vil man kunne binde området sammen med områder i Nordre Land hvor det er store mengder med huldresty om dette blir mulig.

De mindre kilene som er privateid bør og vernes for å sikre best mulig arrondering av området.

Evt legging av skiløyper bør ikke føre til at det hogges traseer i skogen, men at disse tilpasses terrenget og verneformålet

BUSKERUD**Barmen**

Ved evt konflikt mellom de kulturhistoriske verneverdier og de naturfaglige verneverdier, ber NNV om at de naturfaglige verdier prioriteres.

Kolknuten

NNVber om at området utvides til å innlemme tidligere forslått område Kolknutfjellet, samt at nøkkelbiotopene på statsgrunn rett nord for dette innlemmes. Vi er fornøyd med at områder med viktige naturverdier nordvest for Kolknuten registreres til sommeren. Her er det bl.a. dokumentert funn av den sårbare arten lappkjuke.

TELEMARK OG AUST-AGDER

Generelt

Områdene i Telemark og Aust-Agder fanger opp viktige kvaliteter som er mangel i skogvernet. De boreonemorale blandingsskogene i denne regionen er biologiske hotspots. De er unike i norsk og til dels europeisk sammenheng. Det er derfor viktig at samtlige områder vernes uten arealinnskrenkninger. Det er og viktig at DN i disse områder utarbeider strategier for å utvide områdene til også å omfatte nærliggende interessante objekter på privat grunn.

Bøen

De lokalitetene som ligger i de lange, bratte liene (Bøen, Mælslia, samt delvis Gjuvet), er det mulig å gjøre utvidelser på privat grunn ved siden av. Med vern kan dette gjøre det interessant å binde sammen disse igjen med statskoger som ikke "står på egne bein" som verneforslag pr. nå.

Lauvhøgdi

Området har store naturverdier tilknyttet lite påvirket fjellskog. Avgrensningen er ikke optimal, da det er en innbuktning på reservatet. Topografisk blir det rart (rarere enn de fleste andre områder i AA/TE) p.g.a. at området utgjør en naturlig topp-del av åsen hvis dette inkluderes. Man må undersøke utvidelsesmulighet her (trolig privat grunn). Det er viktig å optimalisere et verneverdig område som er suboptimalt avgrenset.

Utvidelse av Solhomfjell naturreservat

Vi støtter vern av det største forslaget, men da må det aktiv restaurering av områdene som i dag ikke har store naturverdier. Kilen som går inn fra nord på privat grunn må innlemmes. Grensene må helt ned til vassdraget (Spjotvatn/Løyningsdalen) i sørvest for å bedre arronderingen og øke verneverdiene.

Navassfjell

Navassfjell må trekkes helt ned til vannet i sørøst (innlemme eldre produksjonsskog av furu) og ned til elva i vest (innlemme en del hogstfelt og ungskogfelt). Dette er viktig utifra restaureringsperspektivet. Vi mener at det er viktigere å gi Navassfjell en stabil og optimal avgrensning enn å hekte Navassfjell og Solhomfjell sammen v.h.a. hogstflater/ungskogflater, selv om vi støtter dette. Det vil være kunstig om ikke den siste stripa med skog sørøst for Navassfjell (ned til vannet) inkluderes.

Heitfjell

De private teigene nordvest for Solhomfjell (ved Ormvatn) bør registreres for evt. verneverdier og om disse har det, bør Heitfjell og Solhomfjell bindes sammen.

SØR-TRØNDELAG

Flesmarka:

Østgrense for forslaget er dratt langs vassdraget. Dette er meget uheldig ut fra to forhold:

Arrondering: Prinsippet for grensedraging er at grensene skal dras på høydedrag, og lignende for å få med hele nedslagsfelt og landskapsrom, og ikke slik fylkesmannen foreslår ved at vassstrengen er brukt som grense. Grensene må derfor her endres slik at de biologiske anbefalingene fra registrantene følges.

I tillegg er det her noe av den mer produktive skogen står med gode dimensjoner eldre skogen står (Abel pers. med).

Området i nordvest som Fylkesmannen har lagt til (noe ikke registrantene har foreslått) vil ikke fungere som en kompensasjon for tapet et ikke-vern vil medføre i nevnte områder. Det bør ikke åpnes for begrenset hogst av bjørkeved dersom ikke grensene endres i samsvar med de faglige anbefalingene. I samband med evt. vedhogst, må det kun gis tillatelse til hogst av bjørk.

Man må ikke kalke fisketomme vassdrag.

Grytdalen:

Mulige utvidelsesmuligheter som opplyses i registreringsrapporten er ikke nevnt. Dette må følges opp gjennom registreringer.

Veien som går inn i reservatet bør bommes og overlates til å gro igjen.

Det er viktig at det åpnes for jakt på hjort og annet hjortevilt da den altfor store bestanden av hjort og elg i regionen er en stor trussel mot det biologiske mangfoldet, da osp, selje og rogn er sterkt nedbeitet. Derimot bør det være forbud mot jakt på hønsefugl i hele reservatet.

Teksjøen:

Det er viktig at fylkesmannen setter i gang vernearbeid for området i Verran med en gang eiendomsspørsmålet blir avklart.

Bymarka:

Eiendommen som Elgsethytta ligger på bør inngå i reservatet, evt kan selve tomta utgå. NNV støtter at bålrensing er begrenset til bare å benytte medbrakt ved, da bruk av virke på stedet over tid kan gå hardt utover kvist og tørrtrær på grunn av den store utfarten i området.

Evt. fremmede arter må straks fjernes fra reservatet.

SOGN OG FJORDANE

Luster allmenning

Området dekker opp flere mangler i skogvernet; sørboreal skog, skog med ospeinnslag, og områder for trua og sårbare arter. I tillegg er det påkrevd med vern av området ut fra at Vestlandet har unike skogverdier i et europeisk perspektiv gjennom sine furu- og løvdominerte skoger uten gran. Forekomst av hvitryggspett er et bra eksempel. NNV ber om at plantet gran og evt andre fremmede arter straks blir fjernet. Man bør og gjøre en vurdering hvor ønskelig det er at den naturlige granskogen sprer seg.

MØRE OG ROMSDAL

Sotådalen

Hele området må vernes.

Vi vil be om at det fjernes gran i et bredt belte på nedsiden av området samt fra plantefelt som står lenger sørøst. Gran sprer seg nå aktivt inn i området, noe som er sterkt uheldig. For å minimalisere dette, må grana i størst mulig grad fjernes i der den sprer seg inn i området. Etter at den er hogd, må området forynges med furu og løvtrær. I tillegg må gran som finnes innenfor reservatet, fjernes. Dette er en stor trussel mot verneverdiene man ønsker å sikre.

Vi forbeholder oss retten til å komme med eventuelle kommentarer til merknader som kommer inn til sentral høring fra andre parter. Disse kommentarer vil i så fall være en del av vår samlede uttalelse.

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Tore Killingland
generalsekretær

Saksbehandler: Rein Midteng, rmidteng@hotmail.com , tlf.: 40068188